

POSTANOWIENIE

Poznań, dnia 16 czerwca 2023 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu, III Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: sędzia Tomasz Borowczak

Protokolant: prot. sąd. Magdalena Górecka

przy udziale Prokuratora Prokuratury Rejonowej P. – (...) w P. -

po rozpoznaniu w dniu 16 czerwca 2023r.

sprawy skazanego D. R. o wydanie wyroku łącznego

z urzędu w przedmiocie częściowego umorzenia postępowania o wydanie wyroku łącznego i przekazania sprawy w pozostałym zakresie zgodnie z właściwością rzeczową i miejscową

postanowił

- 1. na podstawie art.572 k.p.k. umorzyć postępowanie karne w przedmiocie wydania wyroku łącznego obejmującego karę wymierzoną skazanemu D. R. wyrokiem Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 21 czerwca 1999r., sygn. akt III K 97/97,**
- 2. na podstawie art.35§1 k.p.k. w zw. z art.569§1 i 2 k.p.k. w pozostałym zakresie stwierdzić niewłaściwość Sądu Okręgowego w Poznaniu do rozpoznania sprawy skazanego D. R. w przedmiocie wydania wyroku łącznego i przekazać ją Sądowi Rejonowemu w (...)jako właściwemu miejscowo i rzeczowo.**

UZASADNIENIE

Skazany D. R. był wielokrotnie karany za przestępstwa, przy czym przez sąd okręgowy jako sąd pierwszej instancji był skazany jedynie jeden raz - wyrokiem Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 21 czerwca 1999r., sygn. akt III K 97/97, przy czym kara pozbawienia wolności wymierzona tym wyrokiem została już w całości wykonana (w okresie od 28 marca 2017r. do 28 marca 2019r.).

Po dacie wydania wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu w sprawie o sygn. akt III K 97/97 tj. po 21 czerwca 1999r. D. R. dopuszczał się wielu kolejnych przestępstw, za które była skazywany wieloma wyrokami wydawanymi zawsze przez Sądy Rejonowe, przy czym ostatnim wyrokiem skazującym wydanym wobec D. R. jest wyrok Sądu Rejonowego w Zgierzu z dnia 6 kwietnia 2023r. w sprawie II K 68/23 (kara 4 miesięcy pozbawienia wolności, której początek wykonywania planowany jest na dzień 23 marca 2025r.).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W niniejszej sprawie z uwagi na fakt, że D. R. został skazany wyrokami, które uprawomocniły się zarówno do dnia 23 czerwca 2020r. jak i po tym dniu, na wstępie rozważyć należało, jakie przepisy dotyczące kary łącznej należy zastosować.

Zmiany w zasadach orzekania kary łącznej wynikające z ustawy z dnia 19 czerwca 2020r. o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID-19 oraz o uproszczonym postępowaniu o zatwierdzenie układu w związku z wystąpieniem COVID-19 (Dz. U. z 2020 r. poz. 1086; tzw. „Tarcza 4.0”) w ocenie Sądu nie mają zastosowania w niniejszej sprawie. Treść regulacji art.81 tej ustawy nie pozostawia wątpliwości, że odnoszą się one do dwóch stanów faktycznych tj.

- art.81 ust.1 ustawy ma zastosowanie w przypadku, gdy wszystkie kary zostały prawomocnie orzeczone przed dniem wejścia w życie ustawy, a więc przed 24 czerwca 2020r.

- art.81 ust.2 ustawy ma zastosowanie w przypadku, w której wszystkie kary prawomocnie orzeczono od tego dnia.

Przepisy te nie regulują natomiast sytuacji, w której – jak w analizowanej sprawie D. R. - wobec sprawcy zapadły prawomocne wyroki skazujące zarówno przed wejściem „Tarczy 4.0”, jak i po dniu jej wejścia w życie - nie wskazują, według jakich reguł łączyć kary, które stały się prawomocne do dnia 23 czerwca 2020r. z karami, które stały się prawomocne po tej dacie. Brak regulacji odnoszącej się do tego rodzaju przypadków, nie oznacza jednak wyłączenia dopuszczalności łączenia kar prawomocnie orzeczonych do dnia 23 czerwca 2020r. z karami prawomocnie orzeczonymi po tej dacie. Podstawową zasadą intertemporalną prawa karnego, poza zakazem retroaktywnego działania prawa surowszego, obejmującego tak zakaz wstecznie działającej penalizacji, jak i zakaz retroaktywnego zaostrzenia penalizacji (*lex severior retro non agit*), jest nakaz stosowania wstecz korzystniejszej dla sprawcy ustawy nowej (*zasada lex mitior poenali retro agit*). Zakaz retroaktywnego zaostrzenia penalizacji i nakaz stosowania wstecz korzystniejszej dla sprawcy ustawy nowej, pozostają ze sobą w ścisłym związku i znalazły swój ustawowy wyraz w treści art.4 k.k. (vide: W. Wróbel, Ustawowy wyraz zakazu retroaktywnej penalizacji w prawie karnym (w:) Zmiana normatywna i zasady intertemporalne w prawie karnym, Kraków 2003, rozdział V, punkt 6). Art.4§1 k.k. stanowi, że jeżeli w czasie orzekania obowiązuje ustawa inna niż w czasie popełnienia przestępstwa, stosuje się ustawę nową, jednakże należy stosować ustawę obowiązującą poprzednio, jeżeli jest względniejsza dla sprawcy. Zarówno w doktrynie, jak i orzecznictwie nie budzi wątpliwości, że wspomniana regulacja odnosi się również do przepisów określających warunki i zasady orzekania kary łącznej, która stanowi przecież instytucję prawa karnego materialnego. W konsekwencji prawidłowe stosowanie art.4§ k.k. w postępowaniu o wydanie wyroku łącznego polega na rozważeniu „względności ustaw” przy porównaniu stanu normatywnego z daty orzekania w przedmiocie wydania wyroku łącznego oraz stanu normatywnego z czasu popełnienia każdego z przestępstw wchodzących w skład zbiegu.

W konsekwencji w orzecznictwie ugruntowany już obecnie jest pogląd, który Sąd Okręgowy podziela, iż przepisy art.81 ust.1 i 2 ustawy z dnia 19 czerwca 2020 r. o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID-19 (Tarcza 4.0) mają w stosunku do art.4§1 k.k. charakter przepisów wyjątkowych - modyfikując ostatnio wymienioną regulację razem z nią współwyznaczają treść normy prawnej, nadto zawierają zwroty jednoznaczne, które nie odnoszą się do kwestii łączenia kar prawomocnie orzeczonych do dnia 23 czerwca 2020r. z karami prawomocnie orzeczonymi po tej dacie oraz nie wyłączają stosowania art.4§1 k.k. w sytuacji, gdy tylko jedna z kar, których połączenie sąd rozważa w postępowaniu w przedmiocie wydania wyroku łącznego, została prawomocnie orzeczona do dnia 23 czerwca 2020r. albo po tej dacie (vide: przykładowo postanowienie SN z dnia 13 października 2021r., I KZP 2/21, OSNK 2021/11-12/44; postanowienie SN z dnia 10 marca 2022r., V KK 46/22).

Poszukując ustawy względniejszej dla skazanego D. R. w rozumieniu art.4§1 k.k. Sąd Okręgowy dokonał „symulacji” wymiaru kary łącznej przy zastosowaniu przepisów normujących orzekanie kary łącznej do dnia 23 czerwca 2020r. oraz od dnia 24 czerwca 2020r. i doszedł do kategoriernego przekonania, iż przepisy obowiązujące do dnia 23 czerwca 2020r. (a od 1 lipca 2015r.) są dla skazanego względniejsze.

W przypadku bowiem zastosowania przepisów obecnie obowiązujących Sąd zobowiązany byłby do umorzenia postępowania w niniejszej sprawie, gdyż chronologia dat wyroków i dat przestępstw popełnionych przez D. R. jest tego rodzaju, iż jedynie kary już połączone wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w Głogowie w sprawie II K 338/04 nadawały się do połączenia, a pozostałe kary już nie.

Inaczej rzecz się przedstawia w przypadku zastosowania przepisów obowiązujących do dnia 23 czerwca 2020r. (a od 1 lipca 2015r.), albowiem w tym wypadku połączeniu podlegałyby kary obecnie podlegające wykonaniu tj. kara łączna pozbawienia wolności wymierzona wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w Głogowie w sprawie II K 338/04 z karami pozbawienia wymierzonymi wyrokami Sądu Rejonowego Łódź Śródmieście w sprawie VI K 630/22 oraz

Sądu Rejonowego w Zgierzu w sprawie II K 68/23, w konsekwencji czego te właśnie przepisy winny zostać uznane dla skazanego za względniejsze.

Niezależnie jednak od tego, na zastosowanie jakich przepisów normujących instytucję kary łącznej by się w niniejszej sprawie zdecydować (obowiązujących do dnia 23 czerwca 2020r. czy też po tym dniu), w każdym przypadku kara wymierzona wyrokiem Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 21 czerwca 1999r., sygn. akt III K 97/97 nie podlega połączeniu z jakąkolwiek inną karą. Jeśli bowiem stosować by przepisy obowiązujące do dnia 23 czerwca 2020r. kara ta nie podlegałaby połączeniu z uwagi na fakt, że została ona już w całości wykonana. W przypadku natomiast, gdyby rozważać możliwość wydania wyroku łącznego na podstawie obecnie obowiązujących przepisów (po dniu 23 czerwca 2020r.) to kara wymierzona wyrokiem Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 21 czerwca 1999r., sygn. akt III K 97/97 nie podlegałaby połączeniu z jakąkolwiek inną karą z tego powodu, iż wszystkie pozostałe przestępstwa przypisane D. R. licznymi wyrokami sądów rejonowych zostały popełnione już po dacie wydania wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu w sprawie o sygn. akt III K 97/97 tj. po dacie 21 czerwca 1999r..

Zgodnie z art.569§1 k.p.k. jeżeli zachodzą warunki do orzeczenia kary łącznej w stosunku do osoby prawomocnie skazanej wyrokami różnych sądów, właściwy do wydania wyroku łącznego jest sąd, który wydał ostatni wyrok skazujący w pierwszej instancji lub łączny w pierwszej instancji, orzekający kary podlegające łączeniu. Stosownie do §2 tegoż artykułu, jeżeli w pierwszej instancji orzekały sądy różnego rzędu, wyrok łączny wydaje sąd wyższego rzędu. Przyjmuje się jednak, że właściwość do wydania wyroku łącznego uzależniona jest od wystąpienia warunków do orzeczenia kary łącznej. Innymi słowy, sąd, który nie orzekł kary podlegającej łączeniu, nie ma kompetencji do orzeczenia kary łącznej (vide: SN IV KK 405/09, LEX nr 577230; SA w Krakowie II AKz 106/06, KZS 2006, z. 4, poz. 44; SA w Katowicach II AKz 777/11, LEX nr 11297 - zob. S. Steinborn , Komentarz do art. 569 Kodeksu postępowania karnego, LEX 2013. Zgodnie z art.572 k.p.k. jeżeli zachodzi brak warunków do wydania wyroku łącznego, sąd wydaje postanowienie o umorzeniu postępowania. Zgodnie zaś z art. 35 § 1 k.p.k. sąd bada z urzędu swą właściwość, a w razie stwierdzenia swej niewłaściwości przekazuje sprawę właściwemu sądowi lub innemu organowi.

Rozważając kwestię dopuszczalności wydania wyroku łącznego wobec D. R. obejmującego wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 21 czerwca 1999r., sygn. akt III K 97/97 Sąd stwierdził, że nie zachodzą warunki do orzeczenia kary łącznej obejmującej karę wymierzoną ww. wyrokiem i to zarówno według przepisów w brzmieniu obowiązującym od dnia 23 lipca 2020r. (z uwagi na fakt już wykonania wymierzonej skazanemu kary pozbawienia wolności), jak również według przepisów obowiązujących po dniu 23 czerwca 2020r. (z uwagi na fakt, że kara wymierzona skazanemu tym wyrokiem nie łączy się z żadną inną karą wymierzoną skazanemu późniejszymi wyrokami skazującymi - kolejnych przestępstw skazany dopuścił się już po wydaniu tego wyroku).

Wobec powyższego postępowanie o wydanie wyroku łącznego obejmującego wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 21 czerwca 1999r., sygn. akt III K 97/97 należało umorzyć.

Z kolei uwzględniając fakt, że ostatnim sądem, który wydał wobec D. R. prawomocny wyrok skazujący był Sąd Rejonowy w Zgierzu, należało przekazać mu przedmiotową sprawę jako sądowi właściwemu rzeczowo i miejscowo do jej rozpoznania.

Mając powyższe na uwadze, Sąd orzekł jak w części rozstrzygającej postanowienia.

sędzia Tomasz Borowczak